

Užsakovas: UAB Kelranga

Objektas: Sodų gatvės atkarpos (susisiekimo komunikacijų grupė) Marijampolės sav.,
Mokolų sen., Mokolų km. rekonstravimo projekto zona

Gavėjas: Marijampolės savivaldybės administracija

2026 - 01 - 26

ŽELDYNŲ IR ŽELDINIŲ BŪKLĖS EKSPERTIZĖS AKTAS

Nr. 20260126/1

Nepriklausomas želdynų ir želdinių būklės ekspertas Arvydas Rutkauskas 2026 m. sausio 22 d. atliko matavimus ir įvertino Marijampolės sav., Mokolų sen., Mokolų km., Sodų gatvės atkarpos rekonstravimo projekto zonoje augančių ir dėl projektinių sprendinių galimai šalintinų medžių būklę. Į minėto projekto zoną patenkantys 12 vnt. inventorizuotų medžių yra saugomi pagal kriterijus, kuriuos atitinkantys medžiai ir krūmai priskiriami saugotiniams želdiniams ir šiuo metu yra 20 cm ar didesnio skersmens, tačiau buvo rasta ir 14 vnt. medžių, kurie neatitinka saugomų parametrų ir pagal tai nėra saugomi Mokolų kaime esančios Sodų gatvės ribose.

1. DARBO METODIKA

Visi minėtos teritorijos medžiai, vadovaujantis „Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklėmis“ buvo inventorizuoti š. m. sausio mėnesį.

Inventorizacijos metu kiekvienam augalui buvo nustatoma:

- 1) medžio rūšis, nurodant jo numerį plane,
- 2) aukštis, augalams iki 10 m H – 0,5 m tikslumu, aukštesniems nei 10 m H - 1 m tikslumu (Vertex Laser VL5 aukštimačiu),
- 3) skersmuo, 1 cm tikslumu (matuojant jį Haglof žerglėmis 2 statmenomis kryptimis (1,3 m H) ir išvedant vidurkį, o > 65 cm skersmens medžiams – apjuosiant juos matavimo juosta).
- 4) sanitarinė būklė pagal „Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklėse“ pateikiamą metodiką, su būklės vertinimo skale nuo 1 iki 5. Medžių būklė vertinta naudojant 5 balų skalę (1 - gera būklė, 2 - patenkinama, 3 - nepatenkinama, 4 - bloga, 5 - žuvęs).

Želdinių būklė vertinama apibendrinant kelis rodiklius (2 priedas): genėjimo intensyvumo laipsnį, defoliacijos laipsnį, ligų intensyvumą, kenkėjų gausumą ir pakenkimo laipsnį, medžio kamieno (žievės) mechaninio pažeidimo intensyvumą, puvininių lokalizacijos vietas ir pažeidimo intensyvumą, pasvirimo laipsnį ir kt.

Visais atvejais būklė vertinama vizualiai, augalą lyginant su sąlygiškai sveiku augalu. Jei vertinamo medžio būklei inventorizacijos metu įtakos turėjo keletas veiksnių, pvz., jis apgenėtas, pažeistas vabzdžių ar ligų, o taip pat mechaniškai pažeistas jo kamienas, tokiu atveju į apskaitos kortelę buvo įrašomas blogiausios būklės, pagal bet kurį rodiklį, balas.

- 5) 3 būklės medžiams buvo nurodomos jų būklės blogėjimo priežastys;
- 6) reikalingos tvarkymo (ūkinės) priemonės:
 - a) ūkinės priemonės pavadinimas – (medį reikia šalinti, genėti ar kt.)

Duomenys apdoroti su AutoCAD ir Excel programomis.

2. INVENTORIZACIJOS REZULTATAI

Atlikus Sodų gatvės atkarpos (susisiekimo komunikacijų grupė) Marijampolės sav., Mokolų sen., Mokolų km. rekonstravimo projekto zonoje augančių medžių ekspertizę, nustatyta, kad minėtoje teritorijoje auga 12 medžių, kurie priklauso saugomoms rūšims ir atitinka saugomus parametrus. Tačiau buvo rasta ir 14 vnt. medžių, kurie neatitinka saugomų parametrų, vadovaujantis LR Vyriausybės nutarimu, dėl kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje, priskiriami saugotiniams, patvirtinimo ir medžių, ir krūmų priskyrimo nuostatų - 12. punktą. Į inventORIZACIJOS lentelę nebuvo įtraukti krūmai ir nesaugomi dekoratyviniai želdiniai.

(1 lentelė) Marijampolės sav., Mokolų sen., Mokolų km., Sodų gatvės atkarpos rekonstravimo projekto zonoje augančių medžių rūšinė įvairovė.

Medžių rūšis	Jauni medžiai (d 12-19 cm)	Vidutiniai ir brandūs medžiai (d 20 – 100 cm)	Viso, vnt.
Eglė paprastoji (Picea abies)	-	1	1
Liepa mažalapė (Tilia cordata)	2	2	4
Pušis paprastoji (Pinus sylvestris)	12	9	21
Iš viso, vnt.	14	12	26

Pagrindinės išvados:

1. Marijampolės sav., Mokolų sen., Mokolų km., Sodų gatvės atkarpos rekonstravimo projekto zonoje augančių medžių inventorizacijos - ekspertizės metu buvo konstatuota, kad iš 26 vnt. rastų natūroje medžių: 6 vnt. sanitarinė būklė yra gera, o likusių 20 vnt. būklė yra patenkinama.
2. Inventorizacijos lentelėje pažymėti medžiai, augantys antžeminių ar požeminių komunikacijų apsaugos zonose paliekami, kaip saugotini, pagal biologinius kriterijus.
3. Želdynų ir želdinių ekologinės būklės vertinimas pagal atskirus kriterijus.
 - 3.1 Želdinių fizinė būklė.
 - 3.1.1. Fitosanitarinė būklė: iš 26 vnt. rastų natūroje medžių 6 vnt. sanitarinė būklė yra gera, 20 vnt. būklė yra patenkinama. Vidutinė tirtų želdinių sanitarinė būklė yra 1,8 balo - patenkinama.
 - 3.2. Atitiktis vietos ekologinėms sąlygoms. Kadangi medžių bendra būklė patenkinama, esamų želdinių atitikimas vietos sąlygoms - vidutinis.
 - 3.3. Gyvybinė erdvė, pagal inventorizavimo lentelės duomenis - gyvybinės erdvės šaknynui ir antžeminei daliai netrūksta.
4. Želdinių fiziologinė būklė.
 - 4.1. Bendras lajos išsivystymas - didesnės medžių dalies pakankamas.
 - 4.2. Metinių ūglių prieaugis - geras.
5. Želdinių poveikis aplinkai.
 - 5.1. Svarba mikroklimatui optimizuoti - nereikšminga
 - 5.2. Apsauga nuo oro taršos - reikšminga.
 - 5.3. Apsauga nuo vandens ar vėjo sukeltos dirvos erozijos - minimali apsauga.
 - 5.4. Biologinės įvairovės palaikymas - nereikšmingas.
 - 5.5. Apsauga nuo triukšmo - mažai reikšminga.
 - 5.6. Poveikis kultūriniam kraštovaizdžiui - nereikšmingas.

6. Želdinių daromas žalingas poveikis - dabar ir (ar) ateityje.

6.1. Medžių padėtis atsižvelgiant į elektros oro linijas ir jų apsaugos zonas. Inžinerinių tinklų zonose augančių medžių saugojimas ir padėtis jų atžvilgiu nevertintas.

6.2. Medžių ir krūmų padėtis atsižvelgiant į požeminius inžinerinius tinklus. Ekspertizėje požeminių inžinerinių tinklų zonose augančių medžių saugojimas ir padėtis nevertinta.

6.3. Želdiniai, kenkiantys pastatų fasadų apdailai - nerasta.

6.4. Želdiniai, užtemdantys gyvenamųjų ar kitų pastatų langus, vaikų žaidimų aikšteles - nerasta.

6.5. Želdiniai, šaknų atžalomis arba paviršinėmis šaknimis ardantys kietą ploto dangą - nerasta.

6.6. Želdiniai, dėl blogos būklės keliantys pavojų žmonėms, statiniams, eismo saugumui - nenustatyta.

6.7. Želdiniai, labai teršiantys aplinką, sukeliantys alergiją: 1 vnt. eglė paprastoji gali alergizuoti - mažai reikšmingas poveikis.

6.8. Želdiniai, ardantys statinių konstrukcijas - nerasta.

7. Želdinių estetiškos būklės vertinimas.

7.1. Želdiniai, gerinantys aplinkos estetiką. Geros sanitarinės būklės pušys paprastosios ir liepos mažalapės gerina aplinkos estetiką.

7.2. Želdiniai, darantys ar galėsiantys daryti ateityje neigiamą poveikį aplinkos estetikai. Patenkinamos sanitarinės būklės želdiniai.

8. Vykdamas projekto įgyvendinimo statybos darbus

esamiems medžiams rekomenduojama taikyti ES šalyse naudojamas šaknų apsaugos zonas, kurios nustatomos individualiai pagal skersmenį.

Taip pat būtina laikytis LR AM ministro patvirtintų

„Želdinių apsaugos, vykdamas statybos darbus, taisyklių“, patvirtintų 2010 m. kovo 15 d. Nr. D1-193 ir sekant naujausių įstatymo pataisų.

Pušis paprastoji ir Eglė paprastoji (Nr. plane 1, 2) auga Marijampolės sav., Mokolų sen., Mokolų km., Sodų gatvės atkarpoje planuojamo rekonstravimo projekto ribose. Šie du spygliuočiai medžiai yra saugomi kaimo gatvės teritorijoje, pagal kriterijus, kuriuos atitinkantys medžiai ir krūmai priskiriami saugotiniems želdiniams. Minėti medžiai yra patenkinamos sanitarinės būklės, ir ilgesniame periode mažai perspektyvūs, dėl turimų genėjimo žaizdų, ir kitų esamų pažeidimų, kurie blogina sanitarinę būklę. Atsižvelgiant į dabartinę fiziologinę medžių būklę, rekomenduojama juos pašalinti. Norint išvengti finansinių nuostolių, atkuriant želdinius, rekomenduojama konsultuotis su atitinkamos kvalifikacijos specialistais: dendrologais ar kraštovaizdžio architektais.

Priedai:

1. Tikslūs medžių duomenys pateikti želdinių inventorizavimo lentelėje
2. Medžių išsidėstymo planas su numeracija

Ekspertizę atliko - nepriklausomas želdynų ir želdinių ekspertas

Arvydas Rutkauskas

Tel.: +370 698 15477, dendro@dendro.lt